

Werkgroep Internationale Samenwerking Verslag E- Waste bijeenkomst 16 december

Op uitnodiging van de Werkgroep Internationale Samenwerking gaf Jaco Huisman (UNU University) een presentatie over E-waste. Met deze bijeenkomst werd de thematische reeks rondom internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen afgerond (van grondstoffen, via productie, handel en consumptie, tot afval en recycling).

Huisman is werkzaam voor de UN University: een onderzoeksinstituut opgezet in 1975 bestaande uit 15 instituten met 5 onderzoeksclusters. Hij focust zich al enkele jaren op het probleem van e-waste.*

In zijn introductie gaf Huisman een duidelijk overzicht van het probleem: per jaar wordt ongeveer 41.8 miljoen ton aan afval gegenereerd, terwijl slechts 4 miljoen van de mensen wereldwijd vallen onder wetgeving over e-waste. In de rest van de wereld is hier geen wetgeving voor om de verwerking te regelen. Qua vervuilende landen staan de VS, India en China bovenaan. Maar ook Nederland staat in de top 25. Wereldwijd is er sprake van een afnemend gewicht aan afval maar wel meer apparaten omdat de apparaten een kleinere omvang krijgen.

The facts are coming! The facts are coming!

E-waste gaat niet alleen om giftig materiaal, maar juist ook om waardevolle stoffen als goud en koper die hergebruikt kunnen worden. De waarde zit in grondstoffen maar ook in de directe handel, omdat dit cash oplevert voor handelaren. Hoofddoel is om meer materiaal te onttrekken aan afval dat ofwel hergebruikt ofwel gerecycled kan worden (twee keer hergebruikt worden?) . In de ontwerp en productiefase zou er al meer rekening gehouden moeten worden met hoe het te recyclen is, en hoe er materialen uit hergebruikt kunnen worden.

In China is nu een project gericht op afvalverwerking van materieel met de hand in plaats van met machines. Met de hand kan heel veel meer geld opleveren omdat specifiekere aandacht wordt besteed aan het onttrekken van de materialen die nog waarde hebben. In Europa zijn de arbeidskosten echter heel hoog en is dit moeilijker te realiseren. Het is te duur om hier aan handmatige afvalverwerking te doen vanwege te hoge kosten.

Binnen Europa is er weliswaar een EU-richtlijn (WEEE). Er is wel meer handhaving maar nog altijd geen sluitende rapportage. In de WEEE richtlijn is veel verantwoordelijkheid grotendeels bij de producent gelegd. Terwijl ook door producenten te weinig naar het productontwerp wordt gekeken. Daarnaast worden producten steeds kleiner en wordt het daarmee moeilijker om de waardevolle materialen eruit te halen. Met hele kleine wijzigingen kan er betere scheiding worden bereikt.

Ander groot probleem is dat er grote stromen afval onzichtbaar blijven ener gebrekkige communicatie en samenwerking tussen de verschillende schakels in de keten (politie/ justitie/ rechters) is, waardoor vervolging lastig is. Tegelijkertijd is er ook een dunne lijn tussen misbruik en onbedoeld schenden van de wetgeving.

Ook tussen landen (ontvangend en exporterend) is er weinig communicatie. Tegelijkertijd is het helemaal afschaffen van export van producten (zoals tweedehands telefoons/ computers) ook geen oplossing. Verscheidene NGO's doen hiermee goed werk. Wel zou moeten worden ingezet op het verminderen van negatieve impact van illegale handel.

Gevraagd naar mogelijke oplossingen gaf Huisman aan dat het helemaal leggen van de verantwoordelijkheid bij producenten geen goed idee is. Er zou meer geld naar verwerking in plaats van alleen naar inzameling moeten gaan. Daarnaast zouden producenten, verwerkers en de overheid gedrieën meer moeten samenwerken en overleggen. Omdat er in deze driehoek altijd twee partijen voor lage kosten zijn en 2 partijen voor meer inzamelen, dan ontstaat een goede balans.

De lokale politiek kan verantwoorde verwerking en hergebruik bevorderen door goede afvalscheiding te stimuleren in het gemeentelijk afvalbeleid. Dat kan bijvoorbeeld door gedifferentieerde tarieven (diftar) te hanteren.

*In zijn presentatie maakte Huisman gebruik van cartoons, om de situatie rondom afvalverwerking te vergelijken met de financiële crisis. Enkele van deze cartoons zijn ook in het verslag opgenomen.